

O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Aliqulova Madina

Toshkent Davlat sharqshunoslik Universiteti

Turizm va Mehmondo'stlik yo'nalishi

2-kurs talabasi

Annotatsiya: O'zbekiston ta'lim tizimi mustaqillik yillaridan boshlab tub islohotlar davrini boshdan kechirmoqda. Bugungi kunda zamonaviy o'quv jarayonlarini takomillashtirish, o'qitishning innovatsion usullarini joriy etish, axborot texnologiyalaridan keng foydalanish va tizimda raqobatbardoshlikni oshirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi yurtimizda inson kapitalini rivojlantirish, ilg'or tajribalarni o'zlashtirish, ilm-fan va texnologiya sohasidagi yutuqlardan oqilona foydalanishga xizmat qilmoqda. Ta'lim jarayoniga ilg'or innovatsion texnologiyalar, zamonaviy pedagogik metodlar, axborot-kommunikatsiya vositalarining keng tatbiq etilishi hamda zamonaviy o'quv adabiyotlaridan foydalanish orqali o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Kalit so'zlar: innovatsion ta'lim, zamonaviy texnologiyalar, interfaol metodlar, raqamlashtirish, pedagogik innovatsiyalar, axborot texnologiyalari, modernizatsiya, ta'lim tizimi, o'qitish usullari, ta'lim sifati.

Innovatsion yondashuvlar ta'lim tizimida o'quv dasturlarini yangilash, yangi fanlarni kiritish, muammoli va tadqiqotga asoslangan o'qitish usullarini rivojlantirish, ta'lim mazmuni va metodikasini modernizatsiya qilish orqali amalga oshirilmoqda. Shuningdek, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini o'quv jarayoniga keng joriy etish, o'quvchi va talabalarning mustaqil, ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish, ularda zamonaviy texnologik va ilmiy bilimlarni egallashga imkon beradigan sharoit yaratish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan sanaladi.

Bosqichma-bosqich amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida ta'lim tizimida yangicha o'qitish metodlari o'z o'rnini topmoqda, o'quvchilarning mustaqil ishlashga bo'lgan ehtiyoji kuchaymoqda. Innovatsion yondashuvlar natijasida o'quvchilar va talabalar bilimi, ko'nikmalari va salohiyatini baholashda ham yangi yo'nalishlar joriy etilmoqda. An'anaviy test va yozma ishlar bilan birga loyiha, portfoliolar tayyorlash, ochiq va interfaol baholash usullari keng qo'llanilmoqda. Bu orqali o'quvchilar bilimining nafaqat yodlangan, balki amaliy qobiliyatlarni ham o'zlashtirishiga alohida ahamiyat berilmoqda. O'qituvchilar uchun innovatsion bilimlar, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, doimiy ravishda malaka oshirish kurslarining tashkil etilishi, ta'lim jarayonini elektronlashtirish, masofaviy o'qitish imkoniyatlarini kengaytirish ham innovatsion yondashuvlarning tayanadigan asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib turibdi. [1]

Ta'lim sohasida innovatsion muhit yaratish uchun yetakchi milliy va xorijiy universitetlar, ilmiy markazlar va ta'lim muassasalari bilan hamkorlik yo'lga qo'yilgan. Ushbu hamkorliklar natijasida ilg'or tajribalar o'zlashtirilib, milliy ta'limga moslashtirib tatbiq etilayotir. O'zbekiston ta'lim sistemasi butun dunyo bilan raqobatlashishga qodir, zamonaviy, bilimli va yuqori malakali mutaxassislar tayyorlashga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar, yangiliklar va innovatsion loyihalarni izchil amalga oshirib kelmoqda. Innovatsion ta'lim yondashuvlari ta'lim muassasalari o'quv-boshlovchi korpuslarini axborot texnologiyalari bilan jihozlash, virtual laboratoriyalar, elektron kutubxonalar, interfaol doska va multimediya vositalari bilan o'quv jarayonini boyitishga xizmat qilmoqda. Har bir o'quvchi va talaba o'ziga mos o'quv dasturi, ilg'or texnologiyalar va zamonaviy usullardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lish uchun barcha sharoitlar yaratilmoqda. O'qitish sifatini oshirish, o'qituvchilar kompetensiyasini yuksaltirish, o'quvchi va talabalarni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish – bularning barchasi innovatsion yondashuvlarning ta'lim tizimidagi asosiy vazifalari sanaladi.[2]

Ta'limda innovatsion yondashuvlar tizimiy yangilanishlarga yo'l ochib beradi. Dars mashg'ulotlari, o'quv seminarlar, amaliy mashqlar, to'garak va loyihaviy ishlarni tashkil etishda sifat va samaradorlikka erishilmoqda. An'anaviy dars usullari, o'qitish metodikalari yangilanib, zamonaviy elektron vositalardan foydalanilgan holda o'quv jarayonining har bir bosqichida innovatsion muhit shakllanmoqda. Shu bilan birga, innovatsion rivojlanish tahlili natijasida o'quvchilarning tizimli fikrlash, muammolarni hal qilish va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoni kengaydi. O'zbekiston ta'lim tizimiga innovatsiyalar kirib kelinder, o'quv muassasalarida masofaviy va onlayn ta'lim shakllari kengaytirildi. Elektron darsliklar, onlayn platformalar yordamida o'quvchilar va talabalar mustaqil bilim olishning yangi imkoniyatlariga ega bo'ldilar. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida baholash va nazorat qilish jarayonlari soddalashtirildi, talabalar bilimni aniqlashda zamonaviy dasturlar tatbiq qilindi. Bu esa vaqt va imkoniyatlarni tejash, sifatli bilim olish imkoniyatini kengaytirishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuvlar: ta'lim jarayonida o'qitish usullarini diversifikatsiyalash, tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish, muammoli vazifalarni yechish, guruhlarda va juftlikda ishlash kabi zamonaviy metodlarni tatbiq etish orqali amalga oshiriladi. Zamonaviy bilim va raqamli savodxonlik, robototexnika, dasturlash, xorijiy tillarni o'rganish, yangi laboratoriya, fan markazlari tashkil etilib, innovatsion fikrlar hayotga tadbiq etilmoqda. Bu yangilanishlar doirasida O'zbekiston yoshlarining ilm-fanga bo'lgan qiziqishi va faol ishtiroki tobora kuchayib bormoqda.[3]

Innovatsion ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda va joriy etishda xalqaro talab va standartlarga asoslanilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Hukumatining ta'lim sohasidagi islohotlari, yangi qonun va qarorlarning qabul qilinishi, xorijiy tajribalarni o'rganish va milliy ta'lim tizimiga tatbiq etilishi innovatsion taraqqiyotning muhim omillaridan hisoblanadi. Strategik yo'nalishlar doirasida o'qituvchilarning malakasini oshirish, zamonaviy kurslardan o'tishlari uchun keng imkoniyatlar

yaratilmoqda. Ta'lim tizimidagi innovatsion yondashuvlarni joriy etish orqali ta'lim tizimi bugungi zamon talablariga javob bera oladigan, munosib malakaga ega kadrlarni tayyorlash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Elektron ta'lim, distant darslar, elektron ma'lumotlar bazalaridan foydalanish yurtimiz ta'lim muassasalarida keng yoyildi. Yangi texnologiyalarning joriy qilinishi ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqmoqda.[4]

Ta'limda innovatsion yondashuvlarning asosiy maqsadi – o'quvchilarni chuqur bilim, zamonaviy ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish, ularni bozor iqtisodiyoti talablariga javob bera oladigan raqobatbardosh kasb egalari qilib tarbiyalashdir. Bu yo'lda olib borilayotgan sa'y-harakatlar istiqbol uchun, jamiyat va iqtisodiyotni rivojlantirish uchun xizmat qiladi. Innovatsion ta'lim tizimi yashayotgan muhitga oson ko'nikish, zamon talablari va tendensiyalariga hamohang rivojlanish uchun mustahkam asos bo'lib xizmat qilmoqda. Innovatsion yondashuvlarning ta'lim tizimida keng joriy etilishi natijasida, o'quvchi va talabalarning mustaqil fikrlash va rivojlanish salohiyati sezilarli ravishda oshdi. Ta'lim muassasalarining ijtimoiy va iqtisodiy ahamiyati kuchaydi, ular zamonaviy jamiyatda muhim ahamiyat kasb etayotir. Yangi texnologiyalar, ilg'or metodikalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida ta'lim jarayonining sifat va samaradorligi oshmoqda.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar keng joriy qilinmoqda. Bu jarayon ta'lim sifatini oshirishga, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, raqobatbardosh kadrlarni yetishtirishga xizmat qilmoqda. Innovatsion yondashuvlarning izchil amalga oshirilishi ta'lim muassasalarida samarali faoliyat yuritish, ilm-fan va texnologiyalar taraqqiyotini ta'minlash, jamiyat taraqqiyotiga hissa qo'shishga xizmat qiladi. Ta'lim tizimidagi islohotlar va innovatsiyalarning davomiyligi mamlakat taraqqiyoti uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, kelajak avlod uchun mustahkam zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ahmedova, M. (2019). "O'zbekiston ta'lim tizimi rivojlanishida innovatsion texnologiyalarning o'rni". Pedagogika va psixologiya, 4(17), 112-119.
2. Akbarov, M. (2018). "Ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati". Ta'lim va taraqqiyot, 2(11), 43-50.
3. Bekchanova, Z. (2022). "Zamonaviy darslarda interfaol metodlardan foydalanish". Pedagogika innovatsiyalari, 1(7), 65-72.
4. Bozorov, S. (2021). "O'zbekiston maktablarida innovatsion yondashuvlarni joriy etishning dolzarb masalalari". Xalq ta'limi, 6(104), 55-60.
5. G'afurova, N. (2018). "Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishning samarali usullari". Zamonaviy ta'lim texnologiyalari, 2(5), 73-78.
6. Islomova, M. (2019). "O'zbekiston oliy ta'limida innovatsion o'qitish metodlarini tatbiq etish". Oliy ta'lim muammolari, 3(31), 22-29.
7. Jo'rayev, T. (2020). "Raqamlashtirish va ta'lim tizimidagi yangilanishlar". Ilm, ta'lim va innovatsiya, 4(8), 88-95.